

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA Lausunto asiassa dnro 656/03.04.04.04.10/2026, joka koskee valitusta Tampereen kaupunginhallituksen päätöksestä 19.1.2026 § 10. Päätöksellään kaupunginhallitus päätti hylätä kaupungin Gazan lapsille kohdennetusta avustuksesta tehdyn oikaisuvaatimuksen.

VALITTAJA

LAUSUNNON ANTAJA

Tampereen kaupunginhallitus, ”kaupunki”
PL 487
33101 Tampere
puh. (03) 565 611

LAUSUNNON ANTAJAN ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

Juristi Juha Perämaa
Tampereen kaupunki
Konsernihallinto, lakiasiainyksikkö
PL 487, 33101 Tampere
puh. 040 503 9038, etunimi.sukunimi@tampere.fi

LAUSUNTO

Vaatimukset

Kaupunki vaatii, että valitus hylätään.

Lisäksi valittajan oikeudenkäynti- ja asianosaiskuluvaatimus tulee hylätä.

Perustelut

Valituksessa on vaadittu kaupunginhallituksen päätöksen 19.1.2026 § 10 kumoamista sekä päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä. Lisäksi on vaadittu kaupunkia korvaamaan valittajan oikeudenkäynti- ja asianosaiskulut. Valitusta on perusteltu sillä, että päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt kuntalain mukaisen toimivaltansa, ja että päätös on myös muutoin lainvastainen, koska päätöstä ei ole perusteltu hallintolain edellyttämällä tavalla.

Kaupunki uudistaa kaiken sen, mitä kaupungin puolesta on asiassa aikaisemmin lausuttu. Kaupunki lisää aiemmin lausumaansa seuraavaa:

Avustuksen myöntämisen kuuluminen kunnan tehtäviin ja toimialaan

Kuntalain 1 §:n 2 momentin mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kuntalain 7 §:n 1 momentin mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetyt tehtävät.

Kuntalain 7 §:n 1 momentissa viitataan yleisesti tehtäviin, joita kunta hoitaa itsehallintonsa nojalla. Kuntalaissa ei kuitenkaan tarkemmin määritellä kunnan toimialaa. Kunnan asukkaiden itsehallinnon periaatteeseen kuuluu, että kunnan tulee voida itse päättää tehtävistä, joita se itsehallintonsa nojalla ottaa hoidettavakseen. Kuntalain 7 §:n 1 momentin perusteella kunnan toimiala on perinteisesti jaettu yleiseen toimialaan ja erityistoimialaan. Yleiseen toimialaan kuuluvat tehtävät, jotka kunta omilla päätöksillään voi ottaa hoidettavakseen, ja erityistoimialaan kuuluvat tehtävät, jotka kunnan eri lakeihin sisältyvien säännösten mukaan on hoidettava.

Kunnan yleisestä toimialasta säädetään kuntalain 7 §:n 1 momentissa yleisesti ja joustavasti. Kuntalain esitöiden (HE 268/2014) mukaan joustavalla sääntelyllä on tavoiteltu sitä, että kunta voi tarvittaessa sopeuttaa toimintansa eri aikoina uusien olosuhteiden ja tarpeiden mukaisesti. Joustavuudella tavoitellaan kuntalain esitöiden mukaan myös sitä, että toimiala voi olla erilainen eri kunnissa. Tämä on mahdollistanut toimialan joustavan tulkinnan ja valmiuden vastata paikallisiin haasteisiin. Kuntalain yleisen toimialan tulkinta on myös oikeuskäytännön myötä väljentyneen suhteen, mitä toimintaa kunta voi ryhtyä harjoittamaan. Kuntalain säännöksessä ei määritellä yleisen toimialan määräytymisen periaatteita, vaan tämän toimialan tehtävien määräytyminen on oikeuskäytännössä ja -kirjallisuudessa määriteltyjen periaatteiden varassa (Harjula-Prättälä, Kuntalaki – tausta ja tulkinnat -teos). Näitä periaatteita ovat hallinnon yleiset oikeusperiaatteet sekä muut yleistä toimialaa määrittävät periaatteet. Yhtenä huomioon otettavana periaatteena on tehtävän yleishyödyllisyyden periaate eli asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen periaate. Yleishyödyllisyyden periaatteen mukaisesti toiminnasta on oltava yleistä etua kunnalle ja kuntalaisille. Kaikkien kuntalaisten ei kuitenkaan tarvitse saada toiminnasta välitöntä hyötyä. Kunta voi hoitaa sellaista toimintaa, mitä pidetään hyväksyttävänä, tarkoituksenmukaisena ja sopivana. Näissä rajoissa kunta voi edistää asukkaidensa hyvinvointia monilla eri tavoilla. Osa on konkreettisempia toimia ja osa yleisluontoisempia.

Kuntalain 1 §:n 2 momentin säännös sisältää puolestaan kunnan toimintojen tavoitteen. Kunnan toiminnan tarkoituksena on muun ohella edistää asukkaidensa hyvinvointia. Kunnan itselleen ottamien tehtävien motiivina on siten oltava asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Säännös ei kuitenkaan anna suoraan ratkaisua esimerkiksi siihen, miten kunnan olisi vapaaehtoisella tehtäväpiirillään toimittava, vaan se antaa kunnalle laajan harkintavallan, jolloin useat eri vaihtoehdot ovat tavoitteen toteuttamiseksi mahdollisia. Kuntalain 1

§:n 2 momentin säännös kuvaakin kunnan tavoitteita yleisellä tasolla ja ohjaa kunnan päätöksentekoa. Kunta päättää sille kuuluvan itsehallinnon nojalla, miten kunnan asukkaiden hyvinvointia edistetään kestäväällä tavalla kussakin yksittäistapauksessa. Kunta on ylittänyt toimivaltansa vasta, jos se ottaa hoitaakseen sellaisen asian, jolla ei ole mitään tekemistä asukkaiden hyvinvoinnin kanssa.

Kunnan kansainvälinen toiminta perustuu kuntalain 7 §:ssä säädettyihin kunnan yleisiin tehtäviin. Vakiintuneesti on oikeuskäytännössä katsottu, että kunnan itselleen ottamia tehtäviä voivat olla esimerkiksi ystävyyskuntatoiminta ja kansainvälinen toiminta. Kunnan vapaaehtoiseen tehtäväpiiriin on katsottu kuuluvan myös avustusten antamisen erityisiin hädänalaisten hyväksi toimitettuihin keräyksiin. Kansainvälisen humanitaarisen avun myöntämisen on katsottu kuuluvan kunnan yleiseen toimialaan (KHO 1983 II 35). KHO:n ratkaisun mukaan, ”kun otettiin huomioon Puolassa vallinneet poikkeukselliset taloudelliset olosuhteet, sanotun avustuksen osoittaminen puheena olevaan, ystävyyskaupungin asukkaiden hyväksi järjestettyyn keräykseen oli sellainen asia, joka kunnallislain 5 §:n mukaan kuului Valkeakosken kaupungin toimialaan. Koska valtuuston päätös ei sisältänyt myöskään kannonottoa ulkopoliittisiin kysymyksiin eikä toisen valtion sisäisiin asioihin, valtuusto ei ollut päätöksellään mennyt toimivaltaansa ulommaksi”.

Kunnan kansainvälinen toiminta kuuluu kunnan yleiseen toimialaan ja on aina perusteltavissa, kunhan toiminta edistää kunnan asukkaiden hyvinvointia tai alueen elinvoimaa. Kansainvälisen avustustoiminnan perusteltavuus ei siten ole riippuvainen ystävyyskaupunkisuhteen olemassaolosta tai kohteen maantieteellisestä sijainnista. Kaupunkien välinen ystävyyskaupunkitoiminta on myös muuttunut ja eroaa merkittävästi siitä, mitä se on ollut aikaisempina vuosikymmeninä. Yhteistyö keskittyi aiempina vuosikymmeninä usein perinteisiin, pitkäaikaisiin kumppanuuksiin, joissa korostuivat historialliset ja poliittiset siteet.

Kaupunkien kansainvälinen toimintaympäristö on muutoinkin muuttunut viime vuosikymmeninä, ja kaupunkien rooli kansainvälisinä toimijoina on vahvistunut. Globalisoituneessa maailmassa niin ilmastokysymykset kuin geopoliittiset muutoksetkin vaikuttavat laajasti, aina paikallistasolle asti. Kaupunkien rooli ja merkitys globaalien haasteiden ratkaisemisessa on oleellista. YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ovat esimerkki kaupunkien merkittävästä roolista tavoitteiden saavuttamisen konkretisoimisessa todellisiksi toimenpiteiksi. Kaupunkien aktiivisuudella ja osallisuudella ratkaistaan erilaisia kestävä kehitykseen, turvallisuuteen, digitaaliseen kehitykseen ym. liittyviä haasteita. Tampereen kaupunki on aktiivinen kansainvälinen toimija. Kaupunki harjoittaa monipuolista kansainvälistä toimintaa, joka tukee kaupungin strategisia tavoitteita ja asukkaiden hyvinvointia. Yhteistyötä tehdään monesti myös muiden kuin ystävyyskaupunkien kanssa. Sitoutuminen globaaleihin tavoitteisiin on ilmaistu kaupungin Tekemisen kaupunki -strategiassa. Sitoutuminen kestäviin

globaaleihin tavoitteisiin ei ole pelkkää hyväntekeväisyyttä, vaan strateginen osa kaupungin kansainvälistä profiilia ja vastuullisuutta.

Gazan alueella lokakuussa 2023 alkanut aseellinen konflikti aiheutti alueelle humanitaarisen kriisin. Sodan aikana suuri määrä ihmisiä on kuollut. Uhrien joukossa on tuhansia lapsia. Sota on hävittänyt kouluja ja sairaaloita. Alueella on koettu nälänhätää ja puhdas vesi on vähissä. Kehittyviin maihin suunnatuilla kansainvälisillä avustuksilla edistetään niin ekologista, taloudellista kuin sosiaalistakin kestävästä kehitystä. Avustusten muodossa tehtävät panostukset ravintoon, toimeentuloon, jäte- ja terveydenhuoltoon, koulutukseen ja hyvään hallintoon vähentävät konflikteja ja pakkomuuttoa ja takaavat hyvinvoinnin edellytyksien siirtymisen sukupolvelta toiselle. Kun kriisit eivät eskaloitu, myös esimerkiksi hallitsematon muuttoliike Eurooppaan, Suomeen ja Tampereelle vähenee. Tämä tukee yhteiskunnallista vakautta ja vähentää äkillistä painetta kaupunkien palveluihin, kuten Tampereella asumiseen, kouluihin taikka sosiaali- ja terveyspalveluihin. Tampereella väestö on monikulttuurista, ja kaukanakin tapahtuvat konfliktit ja sodat näkyvät ja vaikuttavat Tampereella. Gazan tapahtumia seurasi mielenilmauksia, mielenosoituksia, niin palestiinalaisten kuin israelilaisten puolesta. Tilanne saattaa aiheuttaa monille tamperelaisille turvattomuuden ja epävarmuuden tunnetta, rasistisia ilmauksia, epäasiallista kohtaamista ym. Väestön hyvä henkinen ja fyysinen tila vähentävät äärijärjestöjen toimintamahdollisuuksia sekä maaperää pelon ja vihan lietsonnalle. Kaupunkien kansainvälinen toiminta edellyttää pitkäjänteisyyttä eikä välittömiä vaikutuksia välttämättä heti pystytäkään mittaamaan, vaan vaikutukset saattavat konkretisoitua vasta vuosienkin kuluttua. Osoittamalla solidaarisuutta ja tukea hädänalaisille Tampere myös osaltaan vahvistaa omaa kansainvälistä profiiliaan.

Valituksen kohteena oleva harkinnanvaraisen avustuksen myöntäminen on kaupungin yleiseen toimialaan kuuluva, vapaaehtoinen ja laissa tarkemmin sääntelemätön tehtävä. Erityisesti tilanne Gazassa huomioon ottaen avustusta voidaan pitää kunnan kansainväliseen toimintaan kuuluvana ja kaupunkistrategiaa toteuttavana. Kaupunginhallituksen päätöksellä annettu humanitaarinen apu on kohdistettu siviiliuhreille, eikä se sisällä ulkopoliittista kannanottoa. Kaupunginhallitus on päätöksen tehdessään pitänyt avustuksen myöntämistä tamperelaisien asukkaiden hyvinvointia edistävänä. Kaupunginhallitus ei siten ole ylittänyt kunnalliseen itsehallintoon perustuvan harkintavaltansa rajoja. Kaupunki on voinut antaa kaupungin koko ja taloudellinen kantokyky huomioon ottaen oikeasuhtaisen avustuksen edistääkseen tärkeinä pitämiään tavoitteita. Päätös on täyttänyt kuntalaissa ja oikeuskäytännössä määritellyt humanitaarisen avun myöntämiselle asetetut oikeudelliset edellytykset.

Avustuksen kohdentuminen

Valittaja on vaatinut kaupunginhallituksen päätöksen kumoamista sillä perusteella, että päätöksestä puuttuu selvitys ja perustelut siitä, millä tavoin

varmistetaan ja valvotaan, että avustus tosiasiallisesti kohdentuu päätöksessä tarkoitettuun käyttötarkoitukseen.

Päätöksen mukaan avustus kohdennetaan Pelastakaa Lapset ry:n kautta Gazan lapsille. Yhtenä perusteena avustuksen myöntämiselle Pelastakaa Lapset ry:n kautta on ollut se, että kansainvälisesti hyväksytyn ja tunnetun humanitaarisen avustusjärjestön kautta annettuna apu ohjautuu varmimmin sitä eniten tarvitseville. Kansainvälinen Pelastakaa Lapset noudattaa kaikissa humanitaarisissa kriiseissä toteutettavissa hankkeissaan seuranta-, arviointi-, vastuullisuus- ja oppimisjärjestelmää (MEAL in Emergency –menettely, MEAL= monitoring, evaluation, accountability and learning). Järjestelmän tarkoituksena on varmistaa humanitaarisen avun laatu ja läpinäkyvyys, avun perillemeno sitä eniten tarvitseville ja toiminnan tehokkuus ja turvallisuus humanitaarisessa kontekstissa. Humanitaarisen avun oikea-aikaisen perillemenon ehdoton edellytys on yhteistyö ja koordinaatio muiden toimijoiden kanssa. Kansainvälinen Pelastakaa Lapset on aktiivinen toimija humanitaarisen avun koordinaatioelimissä, usein yhteistyössä YK-järjestöjen kanssa. Kansainvälinen Pelastakaa Lapset -liike osallistuu siten toimenpiteiden priorisointiin kunkin alueen humanitaaristen tarpeiden mukaisesti sekä rahoitusresurssien puolueettomaan jakamiseen, avoimeen keskusteluun ja vaikuttamistyöhön humanitaarisen avun haasteista ja periaatteista. Gazan alueella humanitaarista apua toimittavista kansainvälisistä kansalaisjärjestöistä Pelastakaa Lapset on yksi merkittävimmistä. Perheiden toimeentuloa tukeva toiminta on laajamittaisin ja Pelastakaa Lapset on kolmanneksi suurin toimija, joka edistää lasten koulutusta tilapäisten oppimistilojen kautta. Pelastakaa Lasten apu on tähän mennessä tavoittanut yli 1,6 miljoonaa ihmistä Gazan kaistaleella. Heistä puolet on lapsia.

Kaupunki on lisäksi sopinut Pelastakaa Lapset ry:n kanssa, että lahjoitus käytetään osana kansainvälisen Pelastakaa Lapset liikkeen Humanitarian Fundilla (Lasten hätäapurahastolla) rahoitettavaa humanitaarista operaatiota Gazassa. Pelastakaa Lapset raportoi kaupungille humanitaarisen operaation toteutumisesta Gazassa erikseen sovitussa aikataulussa.

Kaupunki on voinut päättää avustuksen myöntämisestä Pelastakaa Lapset ry:lle. Päätöksessä ei ole tarvittu yksityiskohtaista selvitystä päätöksen täytäntöönpanoon liittyvästä valvonnan toteuttamistavasta ottaen huomioon se, että avustus kanavoidaan toimijalle, jonka toimintakyky ja valvontamekanismit ovat yleisesti tunnustettuja. Päätös on tehty kaupungille kuuluvan harkintavallan rajoissa ja se on riittävästi perusteltu.

Päätöksen talousarvioperusta

Valittaja on vaatinut kaupunginhallituksen päätöksen kumoamista sillä perusteella, että päätöksestä ja sen valmisteluaineistosta ei ilmene riittävää selvitystä päätöksen talousarvioperustasta ja määrärahan käytettävyydestä.

Kaupunginhallituksen pysyttämän pormestarin päätöksen 24.11.2025 § 137 mukaan avustussumma 50 000 euroa maksetaan kustannuspaikalta 113121, Pormestari, sisäinen tilaus 20043. Pormestarin päätös perustuu kaupunginvaltuuston 11.11.2024 § 170 hyväksymään talousarvioon vuodelle 2025 sekä kaupunginhallituksen 16.12.2024 § 497 hyväksymään konsernihallinnon vuosisuunnitelmaan vuodelle 2025. Vuosisuunnitelman mukaan pormestarin käyttöön on varattu harkinnanvarainen määräraha suuruudeltaan 90 000 euroa (sisäinen tilaus 20043) (liite 1). Määrärahan käyttö edellyttää pormestarin päätöstä. Olennaista valituksen kohteena olevan päätöksen laillisuuden arvioinnissa on, että pormestarille on varattu talousarviossa ja vuosisuunnitelmassa päätöksen tarkoittama määräraha avustuksen myöntämiseen, kuten päätöksessä on todettu. Päätös on tältä osin perusteltu riittävän yksilöidysti.

Täytäntöönpanon kieltäminen

Kuntalain 143 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi.

Asiassa ei ole perusteita kieltää tai keskeyttää päätöksen täytäntöönpanoa eikä muutoksenhaku käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Kaupunki katsoo, että asian laatu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että valittaja pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Kaikki edellä mainittu huomioon ottaen kaupunginhallituksen päätös ei ole ollut kuntalain tai minkään muunkaan lain vastainen. Päätös on myös hallintolain 45 §:ssä edellytetyllä tavalla riittävästi perusteltu. Asiassa on ollut kysymys kaupungille kuuluvasta poliittisesta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, ja päätös on tehty kunnalle kuuluvan harkintavallan rajoissa. Valitus tulee hylätä.

Tampereella

TAMPEREEN KAUPUNGINHALLITUS

Liite: - Konsernihallinnon vuosisuunnitelma 2025 (s. 9)